

Nr 678

Av herr **Gustavsson** i Alvesta m. fl., *angående domänverkets medverkan vid jordbrukets rationalisering.*

(Lika lydande med motion nr 559 i Första kammaren)

Den nu gällande jordpolitiska målsättningen bygger i princip på oförändrad ägarbalans. Inom och mellan de olika ägarkategorierna sker nu bl. a. genom lantbruksnämndernas verksamhet större eller mindre byten för att nå en bättre struktur. En rad åtgärder har också vidtagits för att underlätta och skapa bättre möjligheter till markbyten. Resultaten av dessa åtgärder börjar nu återspegla sig inom vissa nämndområden genom en ökad aktivitet när det gäller byten mellan lantbruksnämnder, enskilda och bolag. Enligt riksdagens revisorers berättelse över den år 1962 verkställda granskningen av domänverkets skogsarrondering har under åren 1956—1962 även ett antal markbyten kunnat genomföras med domänverket.

Ungefär hälften av de byten som skett med enskilda har skett i norra Sverige, sannolikt i samband med de stora markbytena mellan domänverket och bolagen. I övrigt har enligt riksdagsrevisorernas uttalande dessa byten i många fall avsett mycket små arealer; ofta rör det sig om gränsjusteringar i anslutning till vägförbättringar och liknande. Riksdagens revisorer framhåller ävenledes i sitt uttalande att i åtskilliga län i mellersta och södra Sverige arronderingsverksamheten alls icke bedrivits eller genomförts i ytterst ringa utsträckning. Förutsättningar torde finnas för insatser för arronderingens främjande, även om kronans markinnehav inte är lika betydande som längre norrut.

Storleksrationaliseringen och omarronderingen i skogsmarken är enligt vår uppfattning av väsentlig betydelse, och de hinder som försvårar denna bör undanröjas. Genom lantbruksnämndernas aktiva inköspolitik erhålles skogsmark för byten med enskilda och med bolag och i vissa fall även med domänverket.

När det gäller domänverkets medverkan i rationaliseringsverksamheten i sin helhet har, trots de olika åtgärder som beslutats och de positiva uttalanden som i olika sammanhang gjorts, bytesverksamheten och markupplåtelse varit alltför ringa. I olika delar av vårt land — inte minst i södra Sverige — finns ett splittrat skogsinnehav som utan alltför omfattande utredningar borde kunna ställas till lantbruksnämndernas förfogande i rationaliseringsarbetet eller direkt överlåtas till enskilda i rationaliseringssyfte. Nämndernas planeringsarbete skulle härigenom kunna ske snabbare och effektivare om de praktiska och administrativa hindren undanröjdes.

De nuvarande principerna för bytesförfarandet att vid varje tillfälle kräva i stort sett samma arealer, likartade boniteter, trädslagsblandning o. s. v. borde inte göras tillämpliga vid avtalsbyten två statliga institutioner emellan, i synnerhet då man vet att domänverkets inbyten och inköpspolitik i övrigt borde kunna koncentreras till områden, där någon kollision ej behöver befaras med enskilda markägares intressen.

Även andra praktiska hinder i bytesverksamheten, såsom värderingsförfarandet och avgörandet om en skogsfastighet behövs för rationaliseringsändamål eller ej, borde undanröjas. Det kan sålunda inte vara rimligt, att två statliga myndigheter genom att i princip använda samma värderingsförfarande men exempelvis olika kapitaliseringsfaktorer kommer fram till helt olika värden. En sådan inkonsekvens skapar irritation på fastighetsmarknaden och motverkar den av statsmakterna understödda rationaliseringsverksamheten. Denna omständighet, liksom de ojämna regler som tillämpas vid avgörandet om en fastighet behövs för rationaliseringsändamål, har lett till domänverkets nuvarande planlösa inköp av skogsmark i jordbruksbygder, där statens skogsinnehav rätteligen borde avvecklas.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om åtgärder i syfte att åstadkomma en ändring av nu gällande regler vid värderingsförfarandet och vid bedömningen av fastigheters lämplighet för rationaliseringsändamål för att härigenom åstadkommes dels en snabbare bytesverksamhet mellan lantbruksnämnder och domänverk, dels att direkta överlåtelser till enskilda eller lantbruksnämnder sker av för rationaliseringsändamål lämpliga fastigheter tillhörande domänverket.

Stockholm den 26 januari 1963

Jan-Ivan Nilsson

Anders Dahlgren

Rune Gustavsson

i Alvesta

Fritz Börjesson

i Glömminge